

Ewa Szelchauz

Adwokat w Europie

Palestra 49/7-8(559-560), 227-229

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SYMPOZJA KONFERENCJE

Adwokat w Europie

W roku bieżącym Europejską Stolicą Kultury jest położona we włoskim regionie Liguria Genua. Z tej okazji Wydział Prawa Uniwersytetu Genueńskiego zorganizował w okresie od 20 maja do 3 czerwca 2004 roku Kongres Prawników, którego tematem przewodnim były „*Tradycja i perspektywy europejskiego systemu prawnego*”. Z inicjatywy Okręgowej Rady Adwokackiej w Genui dwa dni Kongresu – 23 i 24 maja 2004 roku przeznaczone zostały na debatę zatytułowaną „*Adwokat w Europie*”. Wzięli w niej udział przedstawiciele adwokatów krajów UE, liczne grono profesorów uniwersytetów włoskich oraz przedstawiciele włoskiego notariatu.

Polskę reprezentowali – Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej adw. Stanisław Rymar oraz adw. Ewa Szelchauz z Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie. Do udziału w charakterze referentów zaproszeni zostali: prof. Sergio Maria Carbone i prof. Massimo Condinanzi z Università degli Studi w Genui, prof. Piero Guido Alpa z rzymskiego uniwersytetu La Sapienza, prof. Bruno Nascimbene i Antonio Padoa Schippa z Università degli Studi w Mediolanie, adw. Laurent Pettiti i adw. Christian Le Stournelle z Francji, adw. Nazareth Romero z Hiszpanii, adw. Rudolf Lauda z Niemiec i adw. Ewa Szelchauz z Polski. Koordynatorami debaty byli Adwokat Generalny Trybunału Sprawiedliwości UE – Antonio Tizzano i Prezes Okręgowej Rady Adwokackiej w Genui – adw. Aurelio Di Rella.

Debata podzielona została na dwa bloki tematyczne:

- *Wolny rynek usług prawniczych i konkurencja w Europie* oraz
- *Formacja i perspektywy adwokatów europejskich*.

Debatę zdominowała ostra polemika z projektowaną reformą prawa regulującego wykonywanie wolnych zawodów, w tym zawodu adwokata, w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Projekt reformy przedstawił w tym roku Komisarz UE Mario Monti podczas obrad Niemieckiej Naczelnej Rady Adwokackiej w Berlinie. Uczestnicy debaty nie szczędzili słów krytyki propagowanej przez Komisarza Monti idei wolnego rynku usług prawniczych, a w szczególności wolnej konkurencji.

Jednym z ciekawszych wystąpień był referat hiszpańskiego adwokata Christiana Lestournelle, byłego wiceprezesa Naczelnej Rady Adwokackiej, na temat *Regulacje i przepisy zawodowe – kompatybilność z europejską polityką konkurencji*.

Referent nawiązał do wypowiedzi Komisarza Monti, którego zdaniem „urynkowienie” regulacji dotyczących wykonywania wolnych zawodów ma na celu rozwój gospodarczy EU, a tym samym wzrost jej konkurencyjności i dynamizmu w świecie. Monti opiera swe twier-

dzenia na, *nota bene*, powszechnie krytykowanym raporcie opracowanym przez Instytut for Advanced Study w Wiedniu. Jego bardzo manicheistyczna konkluzja zawiera się w stwierdzeniu: „*im mniej szczegółowe są regulacje dotyczące sposobu wykonywania zawodu, tym wyższy obrót pieniężny*”.

Federacja Adwokatów Europejskich, kwestionując wiarygodność naukową raportu wiedeńskiego, zamówiła kontrraport.

Komisarz Monti i Dyrekcja Generalna Konkurencji nie zawahali się jednak odwołać się do prac badawczych wykonywanych w Stanach Zjednoczonych, których wyniki będą niepodważalne. Uzyskane informacje są jednak niepełne i nie odzwierciedlają w pełni debaty toczonej na ten temat w USA.

Z drugiej strony ostatnie sprawy (Woutersa, Ardino, Nova) poważnie nadwężyły pewność i przekonanie obrońców konkurencji, którzy dotychczas wykluczali wszelkie formy regulacji.

Jak uważa adw. La Stournelle istnieją wartości nieekonomiczne, które bezpośrednio konkurują z wymaganiami konkurencji. Jest to tym bardziej dostrzegalne, że dzisiaj niektórzy nie wahają się mówić jakie spustoszenie czyni konkurencja w działalności intelektualnej, a zwłaszcza wśród prawników, czy na Uniwersytetach.

Zdaniem adw. La Stournelle należy wyłonić metodę niepodważalną dla zidentyfikowania i oceny działań restrykcyjnych konkurencji w regulacjach.

Promowanie przedmiotowe konkurencji albo wolnego rynku powinno być kompatybilne z etyką każdego zawodu i wysokim poziomem kompetencji tego, który go wykonuje. Konsument bowiem stale oczekuje coraz większych gwarancji w zakresie integralności i niezależności.

Można powiedzieć, że deontologia i profesjonalizm są wartościami konkurencyjnymi w stosunku do wymagań konkurencji.

Europejski Trybunał Sprawiedliwości wskazał zagadnienia, które interesują Dyrekcję Generalną Konkurencji:

- ustalenie cen (*sprawa ARDINO*);
- reklama;
- interprofesjonalizm zintegrowany (*sprawa WOUTERS'A*).

Komisja proponuje zorganizowanie w tym roku spotkania przedstawicieli wszystkich państw członkowskich albo każdej organizacji zawodowej w celu wspólnego przedyskutowania istniejących problemów pod kątem interesu powszechnego.

Powinniśmy aktywnie uczestniczyć w audycie naszych regulacji albo autoregulacji oraz dostarczyć Komisji dane ekonomiczne i praktyczne odnośnie do naszych wymagań etycznych i zawodowych.

Innym, godnym wystąpieniem był referat przedstawiciela adwokatury niemieckiej Rudolfa Laudy. Omawiając system kształcenia, wysokie wymagania oraz pozycję zawodową adwokata w Niemczech stwierdził on, iż adwokat, aby być prawdziwie niezależnym nie może pracować w urzędach publicznych, piastować funkcji w organach spółek, ani wykładać na uniwersytetach.

W Niemczech, mimo wysokich wymagań pracuje obecnie wielu adwokatów zagranicznych zwłaszcza amerykańskich. Również adwokaci niemieccy znajdują zatrudnienie za granicą.

Z kolei prof. Sergio Maria Carbone podkreślał konieczność ustawicznego kształcenia adwokatów, którzy powinni wykonywać swój zawód bez żadnych ograniczeń wiekowych.

Podsumowując debatę Prezes De Rilla stwierdził, iż wystąpienie przedstawiciela Polski w pełni oddaje stanowisko uczestników debaty i zostanie przesłane Komisarzowi Monti, jako odpowiedź na jego propozycje „urynkowienia” adwokatury.

Niezwykle sympatyczna atmosfera debaty, będąca niewątpliwie zasługą jej gospodarza adw. De Rilla miała również swoje odbicie w rozmowach kulturalowych, które – poza wątkiem Komisarza Monti – dotyczyły problemów adwokatów krajów uczestniczących w debacie. Adwokat Le Stournelle zaproponował nawiązanie bliższych kontaktów pomiędzy adwokatami południowej Francji, a adwokatami Polski. Hiszpańska adwokatka Nazareth Romero cieszyła się z możliwości poznania polskich kolegów i nawiązania bezpośredniej współpracy. Miłym akcentem było uhonorowanie adw. De Rilla medalem upamiętniającym 80-lecie Adwokatury Polskiej. Wręczony on został przez Prezesa NRA adw. Stanisława Rymara.

Ewa Szelchauz

Wykład adw. Petera J. Hustinx'a pt. „Rola Europejskiego Rzecznika Ochrony Danych Osobowych w strukturach Unii Europejskiej”

26 maja 2004 roku gościł w Polsce, na zaproszenie Generalnego Inspektora Danych Osobowych Peter J. Hustinx – wybitny adwokat i znawca tematyki ochrony danych osobowych, a także pierwszy w historii Europejski Rzecznik Ochrony Danych Osobowych.

Wystąpił on z wykładem mającym na celu przybliżenie Roli Europejskiego Rzecznika w strukturach Unii Europejskiej zajmujących się ochroną danych osobowych.

Europejski Inspektor Ochrony Danych to organ, który został powołany na podstawie Rozporządzenia (WE) Nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z 18 grudnia 2000 r. „o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych”. Jest on odpowiedzialny za respektowanie przez instytucje i organy wspólnotowe podstawowych praw i wolności osób fizycznych, w szczególności prawa do prywatności w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.

Jak podkreślił na wstępie prelegent, jego wizyta wypadła w pierwszym miesiącu funkcjonowania Polski w strukturach Unii Europejskiej, a rozszerzenie Unii ma decydujący wpływ na znaczenie ochrony podstawowych praw i wolności w tak zróżnicowanym społeczeństwie.

Hustinx przedstawił pokrótce historię ochrony danych w Unii, skupiając się na Europejskiej Karcie Praw Podstawowych, przyjętej na Szczycie Europejskim w Nicei w 2000 roku, a także na projekcie Konstytucji UE, która kładzie duży nacisk na ochronę praw podstawowych, a Kartę UE wprowadzono do niej niemal w całości, jako część II tejże Konstytucji. W swoim wykładzie nawiązał także do Konwencji 108, tj. Konwencji o Ochronie Danych Osobowych, przyjętej w 1981 roku, która dotyczy ochrony danych jako ochrony podstawowych praw i wolności osób fizycznych, a w szczególności ochrony prawa do prywatności w odniesieniu do przetwarzania dotyczących ich danych osobowych. Konwencja ta nie ma charakteru wykonawczego – zawiera obowiązek dla umawiających się stron, by przyjęły ustawodawstwo krajowe w zgodzie z podstawowymi zasadami. 1 lipca wejdzie w życie dodatkowy protokół do Konwencji, obligujący strony do utworzenia organów nadzorczych, które wykonywałyby swoje funkcje całkowicie niezależnie, jako niezbędny element skutecznej ochrony osób fizycznych w tej dziedzinie. Od czasu Konwencji przyjmowane są